

Regio Deal Foodvalley

Voortgangsrapportage
2023

**Toekomstbestendige
landbouw**

**Voeding en
gezondheid**

**Kennis en
innovatie**

Inhoudsopgave

Resultaten 2023 in beeld	3	3 Kennis en innovatie	36
Managementsamenvatting	4	3A Fondsen en innovatie	37
Algemene voortgang	7	Planning, budget, kwaliteit	37
Thema's en projecten overzicht	8	Activiteiten en mijlpalen	39
1 Toekomstbestendige landbouw	9	Prestaties	42
Planning, budget, kwaliteit	11	3B World Food Center Experience	43
Activiteiten en mijlpalen	13	Planning, budget, kwaliteit	43
Prestaties	16	Activiteiten en mijlpalen	45
2 Voeding en gezondheid	17	Prestaties	45
Planning, budget, kwaliteit	19	3C Food Academy Nijkerk	46
Activiteiten en mijlpalen:	21	Planning, budget, kwaliteit	47
1 Prille start	22	Activiteiten en mijlpalen	48
2 Eetomgeving	24	Prestaties	49
3 Hart- en vaatziekten en diabetes	27	Programmamanagement en BWI+	50
4 Patiënten met kanker	29	Activiteiten en mijlpalen	51
5 Kwetsbare ouderen	32	Financiën	52
6 Voeding in zorgopleidingen	34	Opbouw meerjarenbegroting	52
		Realisatie jaar 2023	53
		Cumulatieve realisatie t/m 2023	54

Legenda voortgang

Naar verwachting

Heeft aandacht nodig

Gestopt of sterk vertraagd

RESULTATEN REGIO DEAL FOODVALLEY IN 2023

BREDE WELVAART MONITOR
●○○

FINANCIËN
●○○

PROGRAMMAMANAGEMENT
●○○

- Naar verwachting
- Heeft aandacht nodig
- Gestopt of sterk vertraagd

THEMA 1: Toekomstbestendige Landbouw

ALGEMEEN
●○○

PLANNING
●○○

BUDGET
●○○

KWALITEIT
●○○

PRESTATIES
●○○

THEMA 2: Voeding en gezondheid

ALGEMEEN
●○○

PLANNING
●○○

BUDGET
●○○

KWALITEIT
●○○

PRESTATIES
●○○

THEMA 3: Kennis en innovatie

ALGEMEEN
○●○

3A Fondsen
en innovatie

PLANNING
○●○

KWALITEIT
●○○

BUDGET
○●○

PRESTATIES
○●○

3B World Food
Experience

PLANNING
○○●

KWALITEIT
○○●

BUDGET
○○●

PRESTATIES
○○●

3C Food Academy
Nijkerk

PLANNING
●○○

KWALITEIT
●○○

BUDGET
●○○

PRESTATIES
●○○

BEGROTING 2023

Programma	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Algemene organisatiekosten	€ 340.758	€ 137.616	€ 203.142
1. Landbouw: subsidie	€ 1.216.846	€ 2.910.086	€ -1.693.240
1. Landbouw: <i>in kind</i>	€ 74.182	€ 40.757	€ 33.425
2. Voeding: subsidie	€ 3.314.125	€ 3.590.034	€ -275.909
3A. Fondsen: subsidie	€ 3.500.000	€ 850.000	€ 2.650.000
3B. WFC-E: subsidie	€ 0	€ 982.144	€ -982.144
3C. FAN: subsidie	€ 40.000	€ 96.797	€ -56.797
BWI+: subsidie	€ 100.000	€ 100.000	€ 0
<i>In kind</i> bijdrage ICT Veenendaal	€ 127.848	€ 257.048	€ -129.200
Totaal	€ 8.713.759	€ 8.964.482	€ -250.723

Managementsamenvatting

Voortgang Regio Deal Foodvalley 2023

Regio Deal Foodvalley

De Regio Deal Foodvalley richt zich op een regionale en integrale aanpak om de transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem te versnellen en daaraan gekoppelde economische kansen te benutten. We werken daarmee aan de brede welvaart voor inwoners en bedrijven.

We realiseren deze impact op drie thema's

1. Versnelde transitie van de landbouw
2. Voeding en gezondheid: van prille start tot oude dag
3. Versterking van het kennis- en innovatiecluster

Uitvoering 2023

De uitvoering van de regiodeal is in de zomer van 2023 aan het laatste jaar begonnen. De meeste activiteiten en projecten beginnen volop vruchten af te werpen. Resultaten worden gedeeld via diverse media: onder andere via [website](#), [LinkedIn](#), artikelen en publicaties voor professionals, whitepapers en video's, en diverse bijeenkomsten voor verschillende doelgroepen.

Thema 1: Toekomstbestendige landbouw

De versnelling van de landbouwtransitie kent een aantal grotere projecten: Monitoring van de emissie van bedrijven met behulp van sensoren, evaluatie van circulaire veevoerstromen op acceptatie, diergezondheid en dierwelzijn, verbetering bodem- en waterkwaliteit, alternatieve verdienmodellen voor de agrosector en communicatie en disseminatie. Deze projecten worden grotendeels uitgevoerd in proeftuinprojecten waaraan veehouderijen en akkerbouwbedrijven deelnemen. Daarnaast is een meetnetwerk opgezet, gericht op het meten van omgevingsconcentraties ammoniak en fijnstof. De metingen worden gebruikt om met modeluitkomsten te vergelijken.

De lopende pilots per proeftuinthema hebben nagenoeg allemaal een portfolio met resultaten opgeleverd bestaande uit video's, fotomateriaal en artikelen op de website Boer aan het Roer. Bij verschillende thema's zijn regelmatig bijeenkomsten voor boeren georganiseerd waar zij kunnen leren van elkaars ervaringen met de proeftuinexperimenten. In 2022 is een uitgebreid magazine uitgegeven met een overzicht van de proeftuinactiviteiten, in 2023 zijn [factsheets](#) gemaakt met overzichten. Ook is in 2023 een nieuwe [website](#) voor het Meetnetwerk Regio Foodvalley gelanceerd, met een [whitepaper](#) over het omgevingsmeetnetwerk. Ook is een [whitepaper](#) en [video](#) over Bodem en waterkwaliteit verschenen. Er is een [werkboek](#) over Verdienmodellen gemaakt dat begin 2024 is verschenen. In aanvulling op

de regiodealactiviteiten heeft provincie Gelderland middelen beschikbaar gesteld voor het meten van [depositie van stikstof](#) in natuurgebieden. Dit onderdeel sluit naadloos aan op het omgevingsmeetnet van de Regio Deal Foodvalley.

Aandachtspunten

De activiteiten blijken zeer relevant voor regionale en landelijke (beleids)ontwikkelingen. De impact van de Regio Deal Foodvalley is nog maar beperkt meetbaar door de korte duur van de regiodealprojecten. Daarom wordt gezocht naar verlenging van de projecten om de impact hiermee te vergroten en te versterken. Maar ook om de impact goed te kunnen meten in termen van substantiëlere vermindering van de omgevingsbelasting en kwaliteitsverbetering van de natuur.

Verschillende innovaties en (management)maatregelen lijken succesvol te zijn. Echter door de beleidsontwikkelingen en tegenstrijdige (landelijke) regelgeving dreigt er beperkt toekomstperspectief voor de deelnemende boeren dan wel beperkt handelingsperspectief met voldoende verdienvermogen. Dit kan verdere implementatie en opschaling hinderen.

Thema 2: Voeding en gezondheid

De opbrengst uit het programma groeit! Er is nieuwe kennis over de rol van voeding voor een gezonde start tot vitaal ouder worden, bij ziekten, over de voedselomgeving en er zijn nieuwe onderwijsbouwstenen om in het zorgonderwijs meer aandacht te realiseren voor voeding.

Binnen het project Prille Start zijn nieuwe inzichten opgedaan over voeding bij zwangerschap, het inzetten van een [app](#) en de implementatie van een empowermentstrategie om zwangeren en jonge ouders te ondersteunen in een gezonder eetpatroon. Voor patiënten met hart- en vaatziekten is met het interdisciplinaire platform met medisch specialisten, onderzoekers en diëtisten de kennis vergroot om met voeding de cardiometabole risico's en ziekte last te verkleinen. Voor de Voed je Beter-studies zijn alle deelnemers gestart.

Grote observationele studies bij mensen met kanker zijn gekoppeld en daardoor weten we meer over [voeding en bewegen](#), tijdens en na behandeling. In het living lab dat de regio vormt op voeding in de zorg wordt de inzet van leefstijl bij darmkankerbehandeling geëvalueerd.

Bij het thema gezond ouder worden zijn inzichten verzameld over wat nodig is en wat werkt om de leefstijlinterventie [ProMuscle](#) in de wijk of bij zorginstellingen te implementeren. Studies naar een [plantaardige eetpatroon](#) en de effecten op fitheid en functionaliteit van kwetsbare ouderen zijn in uitvoer.

Managementsamenvatting

Voortgang Regio Deal Foodvalley 2023

Om de transitie naar een gezondere eetomgeving te ondersteunen is nieuwe kennis opgedaan over belemmerende en faciliterende factoren, in wijken, restaurants, de [transportsector](#) en in de zorg. De daarmee samenhangende interventies zijn opgezet met lokale partijen.

Meerdere gastcolleges, e-learnings en [onderwijsprojecten](#) vonden plaats, zowel voor zorgprofessionals in opleiding als in de zorgketen (van verpleegkundigen tot artsen). Nieuw interdisciplinair onderwijs is ontwikkeld en studenten participeren in de vakken.

Door de samenwerking tussen onderzoekers en de (zorg)praktijk groeit de bewustwording in het netwerk van zorgprofessionals, bij deelnemende doelgroepen in studies en bij beleid. Kennis wordt ontsloten via zowel publicaties als praatplaten (factsheets) en in meetings. Er zijn bijvoorbeeld systeemkaarten ontwikkeld en besproken over [eetomgeving in de wijk](#) en in de langdurige zorg.

Nieuwe wetenschappelijke kennis over voeding en leefstijl en de impact daarvan op cardiometabole ziekten is gedeeld met beleidsmakers. En nieuwe leefstijlzorg rondom een operatie bij darmkanker is nationaal gepresenteerd en won de prijs voor beste innovatie. We agenderen de toegevoegde waarde om voeding naast reguliere behandelingen in te zetten voor het bevorderen van vitaliteit en kwaliteit van leven. De activiteiten in onze regio bereiken direct de bewoners.

Aandachtspunten

Transitie naar een gezondere eetomgeving, meer aandacht voor voeding in de preventieve en curatieve zorg en onderwijsvernieuwing kosten tijd. Het is voor beleid ook belangrijk om zicht te krijgen op langdurige effecten van interventies. Voor doorwerking en implementatie is zowel follow-up nodig om effecten en implementatiekennis op te doen, als agendering bij bestuurders, beleid, opleiders en organisaties. Een top-down én bottom-up aanpak is nodig.

De uitvoeringscapaciteit dan wel -middelen bij betrokken professionals en overheden is beperkt. De samenwerkingsverbanden die door de regiodeal zijn ontstaan, zijn randvoorwaardelijk om de transitie te continueren. Komende tijd zal verder gewerkt worden aan mogelijkheden om samenwerking en activiteiten te borgen voor ná de Regio Deal Foodvalley. Mogelijk dat de nieuwe samenwerking rond het [Regioplan Vitale Gelderse Vallei](#) hierin een rol kan gaan vervullen.

Thema 3: Kennis en innovatie

Project 3A: Fondsen en gedeelde faciliteiten

Met middelen van de regiodeal zijn twee fondsen operationeel voor investeringen in gedeelde onderzoeksapparatuur en [gedeelde proeffaciliteiten](#). In 2023 is daar een [mkb-innovatievoucherregeling](#) aan toegevoegd om het voor mkb makkelijker te maken gebruik te maken van apparatuur en faciliteiten. En daarmee hun innovaties te versnellen. Daarnaast heeft [Foodvalley NL](#) diverse activiteiten uitgevoerd waarmee het innovatie-ecosysteem wordt versterkt: onder andere de verbetering van het platform [Foodleap](#) waar innovators elkaar makkelijker kunnen vinden, en het inrichten van community's rond agrifoodthema's.

Aandachtspunt

De investeringen uit het fonds gedeelde onderzoeksapparatuur is beperkt geweest in 2023 en loopt daarmee achter.

Project 3B: World Food Experience

In 2023 is een [herontwerp](#) uitgewerkt dat in het najaar van 2023 voorgelegd is ter besluitvorming aan gemeente Ede en provincie Gelderland. In december 2023 hebben Provinciale Staten van Gelderland een motie aangenomen waarin ze Gedeputeerde Staten vragen om de subsidie aan de World Food Experience per direct te stoppen. Met deze motie is de toekomst van dit project uiterst onzeker.

Aandachtspunt

De toekomst van dit project is uiterst onzeker.

Project 3C: Food Academy Nijkerk

In 2023 is de eerste fase van de Food Academy Nijkerk (FAN), waarvoor middelen vanuit de Regio Deal Foodvalley zijn beschikt, afgerond. De FAN heeft een Eindverslag opgeleverd waarin de aanpak en de resultaten en de leerpunten voor vervolg zijn samengevat. De prestaties zijn geleverd en de ervaringen zijn positief. De bedrijvenvereniging FAN is tevreden met het behaalde effect: een groeiende vereniging die samenwerkt aan opleidingen en personeel en een toekomstbestendige sector. De FAN zal zich blijven inzetten om binnen de regio de onderwerpen op onderwijs en personeel te verbeteren.

Managementsamenvatting

Voortgang Regio Deal Foodvalley 2023

Programmamanagement

Het programmamanagement heeft zich in 2023 gefocust op het meer zichtbaar maken van de resultaten van projecten en activiteiten van de Regio Deal Foodvalley. Op basis van deze opbrengst is ook de verkenning gestart naar mogelijkheden voor borging van resultaten en mogelijkheden voor vervolg na de regiodeal. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij lopende regionale en landelijk trajecten zoals Regionaal Perspectief Landelijk Gebied en Regioplan Vitale Gelderse Vallei (in wording). Naast de inhoudelijke resultaten zijn ook de samenwerkingen en nieuwe coalities die zijn ontstaan gedurende de regiodeal van groot belang en van grote waarde. Ook deze vragen een vervolg na afloop van de regiodeal. Gezamenlijk met alle partners en thema's realiseren we de communicatiestrategie waarmee we verbinden, versterken, vertellen en verantwoorden. Per thema zoeken we daarbij het best passende middel of strategie.

Brede Welvaart

Met de Regio Deal Foodvalley beogen de partners de brede welvaart in de regio te versterken. In het Rijk-Regio-overleg is uitgebreid met rijks- en regionale partners besproken wat de ontwikkelingen rond monitoring van Brede Welvaart zijn. Geconstateerd is dat er een uitgebreid en divers landschap voor onderzoek naar brede welvaart in Nederland is. Hét instrumentarium om brede welvaart te meten is er nog niet. Het begrip leeft wel in de samenleving en de politiek. Dat heeft een beweging op gang gebracht naar een bredere manier

van denken. Zie ook het adviesrapport 'Elke regio telt'. Voor Regio Foodvalley is een tussentijdse meting van de brede welvaart uitgevoerd die heeft geresulteerd in een werkdocument. Er is via inwonerpanels een enquête over ervaren brede welvaart uitgevoerd die samengevat is in een factsheet.

Financiën

De uitputting van de middelen loopt goed en gemiddeld op ongeveer 75%. Er zijn een aantal budgetneutrale verlengingen voor thema 1 en thema 2 gehonoreerd, waardoor deze uitgaven doorlopen tot in 2025. In 2023 kende het fonds gedeelde proeffaciliteiten een onderuitputting. Met een aanpassing van de regeling én het toevoegen van een voucherregeling voor mkb is dit probleem opgelost.

De Food Academy Nijkerk (FAN) is het eerste project dat financieel, met goed resultaat, is afgerond.

Aandachtspunten

Belangrijke aandachtspunten naar aanleiding van het jaar 2023 zijn:

- Project 3A: het fonds gedeelde onderzoeksapparatuur heeft te maken met een onderuitputting. Er wordt met de fondsbeheerder gewerkt aan een oplossing.
- Project 3B: provincie Gelderland heeft een motie aangenomen om de subsidie aan de World Food Experience te stoppen. Met de partners van de regiodeal wordt gewerkt aan de uitwerking van mogelijke consequenties voor de regiodeal.

Algemene voortgang

Voortgang Regio Deal Foodvalley 2023

Onderdeel	Voortgang	Issues
Programmamanagement	● ○ ○	
Brede Welvaart Monitor	● ○ ○	
Thema 1: Toekomstbestendige landbouw	● ○ ○	
Thema 2: Voeding en gezondheid	● ○ ○	
Thema 3A: Fondsen en innovatie	○ ● ○	Het fonds gedeelde apparaten heeft te maken met een onderuitputting waarvoor een oplossing wordt gezocht.
Thema 3B: World Food Experience	○ ○ ●	In december hebben de Staten van provincie Gelderland een motie aangenomen om de subsidie aan dit project te stoppen.
Thema 3C: Food Academy Nijkerk	● ○ ○	Dit project is financieel en inhoudelijk met goed resultaat afgerond.

Thema's en projecten

Overzicht

Thema 1 Toekomst- bestendige landbouw

- 1 Emissiereductie
- 2 Circulair veevoer
- 3 Bodem en waterkwaliteit
- 4 Nieuwe verdienmodellen

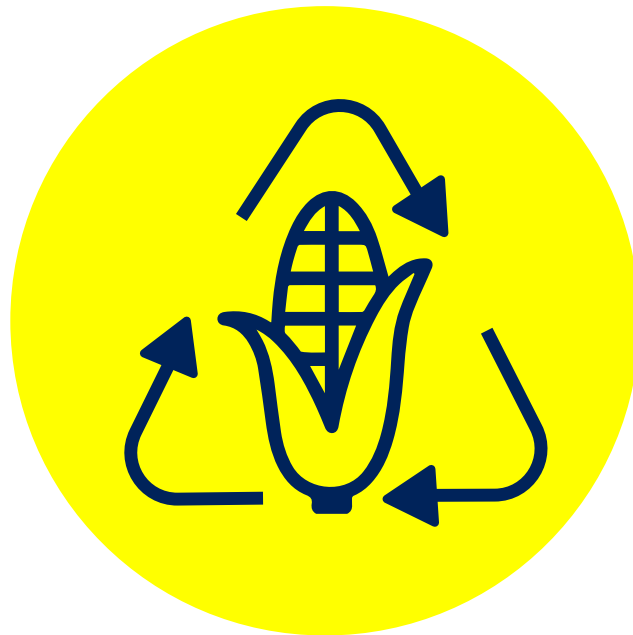
Thema 2 Voeding en gezondheid

- 1 Prille start
- 2 Eetomgeving
- 3 Hart- en vaatziekten
en diabetes
- 4 Patiënten met kanker
- 5 Kwetsbare ouderen
- 6 Voeding in zorgopleidingen

Thema 3 Kennis en innovatie

- 1 3A Fondsen en innovatie
- 2 3B World Food Experience
- 3 3C Food Academy Nijkerk

1 Toekomst- bestendige landbouw

Toekomstbestendige landbouw

I Emissiereductie

1. Emissie reductieopties

2. Sensoring en monitoring emissie en omgeving

3. Proeftuin emissies en gegevensanalyse

II Circulair veevoer

4. Circulair voerscenario's

5. Sensoring diergezondheid en welzijn

6. Proeftuin circulair voerconcept en gegevensanalyse

7. Juridische aspecten/wet en regelgeving

III Bodem en waterkwaliteit

8. Opties Bodemverbetering en waterkwaliteit

9. Proeftuin bodem en gegevensanalyse

10. Juridische aspecten

IV Nieuwe verdienmodellen

11. Verdienmodellen

12. Communicatie en effectmonitoring BWI+

1 Toekomstbestendige landbouw

Planning, budget, kwaliteit

Transtie Landbouw	Toelichting
Algemeen ☒ ☐ ☐	In grote lijnen lopen alle werkpakketten volgens planning en binnen budget
Planning ☒ ☐ ☐	<p>Het omgevingsmeetwerk draait bijna twee jaar (sinds maart 2022). Het netwerk is uitbereid met depositiemetingen die gesubsidieerd worden vanuit provincie Gelderland (sinds mei 2023).</p> <p>Door de budgetneutrale verlenging kunnen we de meetnetwerken langer laten draaien om meer gegevens te verzamelen en kunnen een aantal projecten een verdiepingsslag maken.</p>
Budget ☒ ☐ ☐	<p>Middelen die niet besteed zijn in het werkpakket Juridische aspecten zijn verschoven naar het werkpakket Bodem en waterkwaliteit en Implementatie en communicatie voor het verdiepen van succesvolle projecten en voor het ontwikkelen van een kringloopwijzer voor intensieve sectoren. Hiermee kunnen de doelen van de regiodeal beter worden bereikt.</p> <p>De bijdrage van de gemeente Veenendaal is ingezet voor het ontwikkelen van een dashboard voor het bedrijvenmeetnetwerk om agrariërs inzicht te geven in emissies in hun stal.</p>
Kwaliteit ☒ ☐ ☐	<p>De gewenste kwaliteit wordt behaald en koppelingen tussen bestaande projecten en nieuwe ontwikkelingen binnen de proeftuin blijven gemaakt worden. Een voorbeeld hiervan dat binnen het project Verdienmodellen een link gemaakt is met professionele foodbedrijven die nu korteketeninitiatieven willen ontwikkelen met agrariërs binnen de regio. Ook wordt er bij een aantal succesvolle projecten gekeken naar de mogelijkheden voor koppelingen met trajecten buiten de regiodeal. Zo is het omgevingsmeetnetwerk uitbereid met depositiemetingen, gesubsidieerd door provincie Gelderland.</p> <p>Ook is gewerkt aan verkennen van mogelijkheden voor vervolg van het hele meetnetwerk na de regiodeal en ontwikkeling van bijvoorbeeld concepten met benchmarking. Met benchmarking worden de metingen met sensoren en terugkoppeling aan veehouders middels het dashboard gebruikt, zodat de veehouder inzicht krijgt in zijn eigen emissie ten opzichte van collega-veehouders.</p>
Prestaties ☒ ☐ ☐	<p>Geselecteerde innovaties in de proeftuin zijn getest/in uitvoering: 11 emissiereductie-projecten; 10 projecten met circulair veevoer; 5 bodemverbeteringsprojecten.</p> <p>Omgevingsmeetnetwerk: op 73 punten wordt gemeten, waarvan 53 live te volgen zijn via de website Samen Meten van het RIVM; er wordt gekeken hoe wij dit naar de website www.metenlucht kwaliteit foodvalley.nl kunnen doorlinken.</p> <p>Bedrijvenmeetnetwerk: op 8 vleesvarkens-, 8 kalver- en 3 pluimveebedrijven wordt gemeten. Via een eerste versie van een dashboard (ontworpen door OnePlanet) kunnen bedrijven hun eigen resultaten bekijken.</p> <p>Verdienmodellen: 2x is de Masterclass Korte Ketens georganiseerd en in een paar pilots is het verdienmodel van Bodemverbeteringsconcepten onderzocht. Er loopt een traject om ketensamenwerking te organiseren en producten van het boerenerf in lokale supermarkten te krijgen.</p> <p>Communicatie: website www.boeraanhetroer.nl, maandelijkse nieuwsbrieven, bodemcursussen, webinars, demonstratiebijeenkomsten, artikelen in regionale bladen en vakbladen en leertafelbijeenkomst. In 2023 is voor agrariërs het handboek Kruiden zaaien doe je zo! uitgebracht.</p>

Planning, budget, kwaliteit

Beheersmaatregelen op risico's in de uitvoering

Planning

Voor een aantal projecten is een budgetneutrale verlenging aangevraagd die ingezet wordt om meer gegevens te kunnen verzamelen met de meetnetwerken, om meer gegevens te verzamelen in het project circulair veevoer en om succesvolle bodem-en-waterprojecten te kunnen verlengen.

De geitensector wordt meer benut in plaats van de pluimveesector en het aandeel voor de pluimveesector is iets vergroot om meer pluimveebedrijven te kunnen betrekken binnen de activiteiten van het bedrijvenmeetnetwerk.

Ook worden er in nodige gevallen buiten de regiogrenzen boerenbedrijven benut voor het testen van innovaties.

Budget

Niet-besteed budget vanuit het werkpakket Juridische aspecten is herverdeeld over projecten waarmee de impact kan worden vergroot. Op dit wijzigingsverzoek is op 29 augustus 2023 akkoord gegeven.

Kwaliteit

Door de aanvraag van een budgetneutrale verlenging zal de kwaliteit worden verbeterd en de productie worden vergroot.

De impact van de Regio Deal Foodvalley is nog maar beperkt meetbaar door de korte duur van de regiodealprojecten. Daarom wordt gezocht naar verlenging van de projecten om de impact hiermee te vergroten en te versterken. Maar ook om de impact goed te kunnen meten in termen van substantiëlere vermindering van de omgevingsbelasting en kwaliteitsverbetering van de natuur.

1 Toekomstbestendige landbouw

Activiteiten en mijlpalen

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Emissiereductie	Op 19 bedrijven zijn sensoren opgehangen en wordt er een jaar gemeten als nulmeting. Daarna zullen er managementmaatregelen worden doorgevoerd om een vergelijking te kunnen maken en emissies te reduceren. Hier zal inzicht in gegeven worden met behulp van een dashboard voor de veehouder. De eerste versie van het dashboard waarin bedrijven hun eigen resultaten kunnen bekijken is beschikbaar. Dit is ontworpen door OnePlanet in opdracht van de regiodeal.	De nulmeting bij leghennen is laat opgestart waardoor ook het interventiejaar later zal starten.	○ ● ○
	In praktijkproeven zijn 4 emissiereducerende technieken beproefd. De geteste technieken leiden niet tot voldoende reductie om tot een registratie van de techniek te komen.	Rapportage over V-vormige keldervloer, mestschuif en urineafvoer in kalverstal is opgeleverd. Overige rapportages zijn nog in wording.	● ○ ○
	Er is een literatuurstudie over Yucca schidigera additief opgeleverd. Overige rapportages naar effect van verschillende voeradditieven en mestadditieven op emissiereductie zijn nog in wording.	De mestadditieven moeten nog beproefd worden in een zogenaamde pottenproef. Dit had al moeten plaatsvinden, maar staat nu gepland voor 2024 (incl. afronding).	○ ● ○
Omgevingsmeetnetwerk luchtkwaliteit	Met een whitepaper en video is het omgevingsmeetnetwerk stikstof in maart 2023 gelanceerd en draait voluit. In mei is dit met subsidie van provincie Gelderland verlengd en uitgebreid met depositiemetingen . Er wordt onderzocht op welke manier het omgevingsmeetnetwerk vervolg kan krijgen na de regiodeal.	De eerste 2 publicaties (over metingen en modelleren) worden begin 2024 aan tijdschriften aangeboden, 2 andere zijn in voorbereiding (over depositie en vergelijking modellen en metingen).	● ○ ○

Activiteiten en mijlpalen

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Circulair veevoer	8 voerconcepten zijn getest of worden getest. 1 voerconcept is positief beoordeeld door het expertteam met opmerkingen en adviezen (meelwormen voor vleeskuikens). De innovator bekijkt of uitvoering haalbaar is. Voor 1 concept zijn alle voorbereidingen en goedkeuringen gereed (insectenmeel voor varkens). Alle proeven worden op tijd voor het einde van de regiodeal afgerond.	Geteste voerconcepten: Concept insecten voor pluimvee is niet succesvol en test is stopgezet. Ravenfeed heeft dit een rapportage vastgelegd. Concepten tarwegistconcentraat (TGC) en Grassa voor geiten zijn getest op 2 bedrijven resp. 1 bedrijf; resultaten verschillen sterk, daarom toetsing op extra bedrijven gewenst. Voor TGC zijn deze niet gevonden. Voor Grassa wordt extra bedrijf gezocht. TGC-rapportage gereed Q1 2024. Verwerkt dierlijk eiwit (VDE) voor leghennen test wordt afgerond Q2 2024. Geitenbrij test loopt nog; nog niet bekend of het succesvol is. Bakkerijrestproducten voor varkens: rapportage gereed Q1 2024. TGC voor vleeskuikens: rapportage gereed Q1 2024. Levende insecten voor varkens: 2e bedrijf test wordt Q1 2024 afgerond, dan rapportage. Nog te starten testen: Concept insectenmeel voor varkens start in 2024. Test van meelwormen voor vleeskuikens: afhankelijk van praktische mogelijkheden (expertteam positieve beoordeling).	
Bodem en waterkwaliteit	Uitvoering van de 5 pilots inclusief monitoring. Demobijeenkomsten georganiseerd voor deelnemende boeren en andere ondernemers en geïnteresseerden om kennis en resultaten te delen; onder andere over de pilot Grip. Kennisdeling leertafels. Kruidenboekje Kruiden zaaien doe je zo opgeleverd, waarin de do's en don'ts zijn vastgelegd vanuit de pilot doorzaaien van kruiden zonder kerende grondbewerking. Kennisdeling: Whitepaper 'Bodem als basis' en video zijn samenvatting van geleerde lessen.	4 van de 5 pilots worden afgerond in Q1/Q2 van 2024. Als gevolg van aanvullend budget konden voor pilots aanvullende onderzoeksvragen worden opgepakt in 2023. In vervolg op succesvolle doorzaaikruidenactie uit 2022 zijn in 2023 2 leertafels georganiseerd tbv kennisdeling op dit onderwerp. N.a.v. het whitepaper zijn verschillende artikelen geschreven en verschenen in vakbladen.	

Activiteiten en mijlpalen

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Verdienmodellen	<p>Leertafel Kaasbaas. Excursie Van Onze Grond. Meet-up Pluimveeketens. Webinar Kostprijsbepaling. Gesprek over de meerwaarde van circulair geitenvoer. Er loopt een traject om ketensamenwerking te organiseren en producten van het boeren erf in lokale supermarkten te krijgen.</p>	<p>Initiatief rondom een mobiele kaasmakerij. Resultaten zijn verwerkt in het werkboek verdienmodellen. Excursie met ruim 20 boeren en supermarkteigenaren in de zoektocht naar meer lokale producten in de supermarkt. Uit de meet-up is Innovatieagenda marktherstel in de eierenketen ontstaan. Methodieken en tips werden besproken om te komen tot bepalen van de juiste prijs. Resultaten zijn verwerkt in het werkboek verdienmodellen. Met de deelnemers van het onderzoek naar TGC wordt gekeken naar een passend verdienmodel in de inzet van deze reststromen.</p>	<p>● ○ ○</p>
Kennisdeling	<p>Portfolio van lopende pilots op de website Boer aan het Roer met video + artikelenreeks. Nieuwsbrief met adressenlijst van +600 geadresseerden. Ruim 150 boeren zijn verbonden aan de proeftuin via pilots of cursussen. Via de website www.metenluchtkwaliteitfoodvalley.nl wordt de voortgang van het meetnetwerk gedeeld.</p>	<p>In de eerste helft van 2024 zal de nadruk liggen op het organiseren van interne en externe bijeenkomsten om de resultaten per werkpakket te delen.</p>	<p>● ○ ○</p>

1 Toekomstbestendige landbouw

Prestaties

Prestatie-indicator	Streefwaarde 2024	Status eind 2023	Toelichting
Aantal agrarische bedrijven in proeftuin.	70	80	Agrariërs die deelnemen aan de proeftuin.
Aantal toeleveranciers/ dienstverleners/erfbetreders in proeftuin.	100	50	Er zijn 112 aanmeldingen geweest van erfbetreders en dienstverleners voor de proeftuin, maar het aantal dat uiteindelijk daadwerkelijk betrokken is bij pilots of activiteiten ligt lager vanwege de selectieprocedure. Wel is het aantal nieuwsbriefontvangers in deze categorie erg hoog (260).
Aantal geteste innovatieve concepten en maatregelen.	42	37	Optelsom van pilots + deelnemers bedrijvenmeetnetwerk.
Aantal actief betrokken agrariërs via cursus/training/ leertafels/masterclass/ ontwikkeling verdienmodellen/ gericht advies.	220	220	Deelnemers masterclasses en cursussen, bezoekers, velddemonstraties.
Aantal agrarische bedrijven uitgerust met sensoren en dashboard.	70 van 70	20	Dit zullen er binnen de regiodealperiode max. 20 blijven; er wordt gewerkt aan vervolgonderzoek om het netwerk op te schalen.
Aantal agrariërs, erfbetreders, beleidsmedewerkers (uit regio) dat internetapplicaties gebruikt om de bedrijfsvoering te sturen.	315		Dit was een te ambitieuze doelstelling en zal niet gerealiseerd worden in de regiodeal.
Aantal inspanningen waarmee inwoners en consumenten in de regio worden bereikt.	75	65	Publicaties in kranten, uitdelen brochures, presenteren innovaties tijdens open dagen op boerenbedrijven.

2 Voeding en gezondheid

Voeding en gezondheid

2 Voeding en gezondheid

Planning, budget, kwaliteit: thema 2

Voeding en gezondheid	Toelichting op voortgang
Algemeen ☒ ☐ ☐	In 2023 is het aantal inwoners uit de regio dat meedoet aan de onderzoeken verder toegenomen. De eerste studies zijn in de afrondende fase, data worden geanalyseerd en resultaten gedeeld. Er is een toename van gepubliceerde wetenschappelijke artikelen, waardoor kennis wordt ontsloten. Er wordt ook gewerkt aan implementatie, bijvoorbeeld in Ziekenhuis Gelderse Vallei en ProMuscle bij diverse fysiotherapiepraktijken. Zo wordt ervaring opgedaan over inbedding en wat daarvoor nodig is.
Planning ☒ ☐ ☐	Alle werkpakketten hebben in 2023 veel deelprojecten uitgevoerd en zullen in 2024 de resultaten opleveren.
Budget ☒ ☐ ☐	Er zijn bezuinigingen doorgevoerd waarmee het beschikbare budget en de begroting meer passend zijn gemaakt. De uitputting verloopt volgens planning.
Kwaliteit ☒ ☐ ☐	Inhoudelijk goede projecten om hoogwaardige kennis over voeding, zorg en leefomgeving door te ontwikkelen en toe te passen. Hiermee zijn we landelijk een voorbeeldregio. Er is een sterk netwerk met regionale partijen die meedoen en nationale partijen die meedenken en er is afstemming met het Regioplan Vitale Gelderse Vallei om preventie verder in te gaan zetten in de regio. Plannen zijn ontwikkeld voor kennisdeling in 2024.
Prestaties ☒ ☐ ☐	15 nieuwsberichten aangeleverd. 1002 LinkedIn -volgers. Bijdrage op Regio FoodValley Days en op Rijk-Regio-overleg , door organisatie van workshops. Workshop Van wetenschap naar impact georganiseerd met onderzoekers.

Planning, budget, kwaliteit: thema 2

Beheersmaatregelen op risico's in de uitvoering

Planning

Er zijn enkele projecten die verlenging nodig hebben vanwege o.a. zwangerschapsverlof, trage inclusie deelnemers, etc. Dit zal vooral nodig zijn om wetenschappelijke artikelen te publiceren en proefschriften te voltooien/af te ronden.

Budget

Verlengingen zullen budgetneutraal uitgevoerd worden.

Kwaliteit

Managementteam van het thema richt aandacht op samenhang tussen de werkpakketten, op kwaliteitsbewaking conform uitvoeringsplan en op impact en opbrengst.

Activiteiten en mijlpalen: thema 2

Algemene activiteiten	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Samenwerking werkpakketten	Via overleg binnen werkpakketten en werkpakketleidersoverleg wordt zowel binnen als tussen de werkpakketten goede afstemming gevonden.	De onderwerpen onderwijs en eiwittransitie zullen ook in 2024 afgestemd worden.	☒ ☐ ☐
Betrekken stakeholders	Jaarlijks stakeholderoverleg gehad op 23 maart 2023.	Positieve feedback op het programma en interesse in uitkomsten.	
Communicatie	Maandelijks nieuwsbericht, LinkedIn, artikelen via andere media.	Vanuit de werkpakketten communicatie met professionals via congressen en publicaties.	
Kernteam Regio Deal Foodvalley	Aanwezig bij de kernteamoverleggen waarin relevante ontwikkelingen werden gedeeld en thema's zijn besproken die voor alle 3 de thema's interessant zijn.		
Regionale samenwerking en afstemming	De regionale netwerken rondom Preventie en Vallei Vitaal hebben met elkaar het Regioplan Vitale Gelderse Vallei ontwikkeld. Er is afstemming om kennis uit regiodealprojecten te laten landen in het regionale beleid.	In 2024 dit opvolgen, er komt overleg tussen het regioplan en kennisinstellingen en innovatienetwerken.	

Activiteiten en mijlpalen: 1 Prille start

Algemene activiteiten	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Co-creatiesessies met zwangeren en IT-experts om app te ontwikkelen.	1e versie app gereed (voor intern gebruik).	Coaching op het gebied van voeding aan zwangeren en lacterende moeders, Power4GezondZwanger	☒ ☐ ☐
Onderzoeksresultaten – partnersteun voeding tijdens de zwangerschap.	16 stellen geïnterviewd en resultaten verwerkt in wetenschappelijke publicatie die is gepubliceerd.	Onderzoek gaat in op de positieve rol die de partner kan hebben in betere voedingsinname van zwangere vrouwen.	
Afronding en analyse van onderzoeksresultaten Randomized Controlled Trial Power4GezondZwanger.	Analyse van voedingsdata van 342 zwangere vrouwen.	Relevant effect op het eetpatroon en kwaliteit van de voeding van zwangere vrouwen. Resultaten worden nu opgeschreven, wetenschappelijke publicatie verwacht in 2024.	
Uitvoeren en analyseren procesevaluatie Power4GezondZwanger.	Zwangeren: 22 interviews. Professionals: 18 interviews en 30 vragenlijst responses.	Rapporteren van resultaten over de uitvoer van de interventie om zwangeren te ondersteunen zodat ze meer gezonde keuzes maken. Er wordt gewerkt aan 2 wetenschappelijke publicaties.	
Onderzoek naar bevorderen groenteinname van het jonge kind.	10 deelnemende ouderparen.	Resultaten worden nu opgeschreven en het loopt nog een jaar door met follow-up.	
Onderzoek naar de inzet en het nut van gebruik van een voedingsapp voor vrouwen die borstvoeding geven en over andere ondersteuning die gewenst is.	Wetenschappelijke publicatie met inzichten van zorgprofessionals over nut van app bij lacterende vrouwen geschreven.	Ingediend en nu onder review.	
Ontwikkeling Dutch Healthy Diet index bij zwangere vrouwen	Schrijven van de wetenschappelijke publicatie.		

Prestaties: 1 Prille start

Prestatie-indicator	Streefwaarde 2024	Status eind 2023	Toelichting
Aantal consultatiebureaus, kinderdagverblijven en ouderparen die in project 1.2, eetgedrag en voeding van het jonge kind, bereikt zijn.	8 consultatiebureaus	8 gemeenten	Bij het bevorderen van groente-inname van jonge kinderen doen de volgende gemeenten mee: Wageningen, Utrecht, Arnhem, Heteren, Heerde, Venlo, Zwolle en Amersfoort.
	10 kinderdagverblijven		
	33.000 ouderparen/jaar	1.500 ouderparen in projecten over voeding en jonge kind.	
Aantal regionale centra, zoals consultatiebureaus en kraamzorgcentra, die verbeterd voedingsadvies regulier inbedden (mede door bijwonen van bijscholing aan professionals).	Verloskundigen en kraamzorgcentra in 5-10 gemeenten en 20 consultatiebureaus.	4 gemeenten en bij 7 apotheken.	Ede, Wageningen, Veenendaal en Scherpenzeel. Apotheken in Wageningen, Ede, Veenendaal en Rhenen.

Activiteiten en mijlpalen: 2 Eetomgeving

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Wijkaanpak	Systeemkaart voor Veenendaal ontwikkeld die de gemeente gebruikt. Resultaten zijn verwerkt in een artikel.	Wetenschappelijk artikel is ingediend.	☒ ☐ ☐
Wijkaanpak	In kaart brengen van de voedselomgeving aan de hand van een app waarin inwoners uit de verschillende gemeente voedselprikkels in kaart hebben gebracht.	Wetenschappelijk artikel is in voorbereiding.	
Wijkaanpak	Resultaten uit een cross-sectionale studie over beschikbaarheid van, en normpercepties over gezond en vegetarisch voedsel op een openbaar muziekfestival zijn verwerkt in een artikel.	Wetenschappelijk artikel is ingediend.	
Wijkaanpak	Inzichten uit onderzoek verwerkt in een wetenschappelijke publicatie over misplaatste sociale normen die mogelijk gebruikt worden als vrijbrief in de aanpak van een gezonde voedselomgeving.	Rapporteren van resultaten over de uitvoer van de interventie om zwangeren te ondersteunen zodat ze meer gezonde keuzes maken. Er wordt gewerkt aan 2 wetenschappelijke publicaties.	
Wijkaanpak	Resultaten uit de veldstudie waarbij via een interventie is geprobeerd mispercepties rondom duurzame sociale eetnormen te corrigeren zijn in een wetenschappelijk artikel verwerkt.	Wetenschappelijk artikel is ingediend. De interventie was deels succesvol: mispercepties werden gecorrigeerd, maar duurzame eetkeuzes namen niet toe.	
Wijkaanpak	In co-creatie met stakeholders in Bennekom (inwoners, Duurzaam Bennekom, lokale krant) is een terugkerende estafette-column met duurzame recepten opgezet.	Maandelijks worden lokale en duurzame producten in de spotlight gezet. En inwoners geïnterviewd terwijl ze een duurzaam recept koken. Dit initiatief wordt in 2024 doorgezet en er wordt samen gekeken hoe duurzaam eten verder gepromoot kan worden.	

Activiteiten en mijlpalen: 2 Eetomgeving

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Aanpak voor mkb/ Gezond Onderweg	1e versie systeemkaart gereed.	Gezond Onderweg.	☒ ☐ ☐
Aanpak voor mkb/ Gezond Onderweg	Inzichten over de eetomgeving op de werkplek van midden- en kleinbedrijf zijn verwerkt in een wetenschappelijk artikel. Artikel is ingediend.	Voor de voedselomgeving onderweg (voor werknemers van transportbedrijven) is het systeem dat dit grotendeels ongezonde systeem in stand houdt, in kaart gebracht (Gezond Onderweg). Verder zijn er samen met stakeholders 28 actiepunten bedacht om hier actie in te ondernemen om dit te veranderen.	
Horeca Aanpak Onderzoek naar gezonder en duurzamer menu	31 restaurants doen mee aan het onderzoek . Doel is te leren hoe men succesvol een gezonder en duurzamer menu in de praktijk brengt. Bij ongeveer 25 restaurants zijn met een chef en gedragswetenschapper specifieke tips gegeven.	Met tips is in praktijk relatief weinig gedaan. Daarom met Met 5-10 restaurants die echt mogelijkheden zien afspraken gemaakt voor een concreet experiment met maatwerk in 2024.	
Aanpak voor de zorg	Factsheet wordt in 2024 verwacht, systeemkaart in co-creatie gemaakt met de eetomgeving en wetenschappelijke publicatie eetomgeving in de zorg wordt in 2024 verwacht.	Gericht op andere type zorgorganisaties dan het ziekenhuis, dus revalidatie, GGZ en ouderenzorg.	☒ ☐ ☐
Aanpak voor de Zorg	Evaluatieonderzoek naar 'Goede zorg proef je'-programma van Alliantie Voeding in de Zorg. Inspiratiesessie georganiseerd met Alliantie Voeding in de Zorg in Ziekenhuis Gelderse Vallei.	Landelijke kennisdeling via Goede Zorg Proef Je .	

Prestaties: 2 Eetomgeving

Prestatie-indicator	Streefwaarde 2024	Status eind 2023	Toelichting
Aantal wijken, restaurants, mkb, ziekenhuizen en zorginstellingen, waar een gezondere voedselomgeving is gecreëerd	6 wijken*	6	(Ede, Wageningen, Veenendaal, Overvecht (Utrecht), Scherpenzeel en Bennekom
	31 restaurants*	31	
	3 ziekenhuizen	3	Regionaal ziekenhuis, topklinisch ziekenhuis en academisch ziekenhuis
	5 zorginstellingen	5	Sectoren: ouderenzorg, GGZ, gehandicaptenzorg, revalidatiezorg.
Aantal middelen (ICT, fysiek, handreiking etc.) die beschikbaar zijn om de gezonde en duurzame keuze te stimuleren	1 handreiking voor gemeenten over wijkgerichte aanpak		
	1 business case voor horecaondernemers		Nog in wording
	4 interventie-roadmaps (wijk, mkb, ziekenhuizen, zorginstellingen)	Systeemkaart ontwikkeld	

*Streefwaarde is niet haalbaar mede i.v.m. Covid-19 beperkingen en aangepast mede n.a.v. bezuiniging op budget.

Activiteiten en mijlpalen: 3 Hart- en vaatziekten en diabetes

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Leerboek Voeding	Twee hoofdstukken geschreven.	Boek is gepubliceerd.	● ○ ○
Ontwikkeling van een interventie om te veranderen naar plantaardige voeding.	De interventie is via internet en gericht op mensen met type 2 diabetes. Afgerond en beschikbaar voor studie PLATE DM.	PLATE DM is de naam van het onderzoek waaraan de mensen met diabetes meedoen.	
Effect van een online plantaardige voedingsinterventie op cardiovasculaire risicofactoren bij patiënten met diabetes.	Inclusie van 24 patiënten voor het onderzoek PLATE DM.	Presentatie op 'Food for Thought' (Alliantie) en bij maatschap interne geneeskunde Diakonessenhuis.	
Voed je Beter hart- en vaatziekten studie	Onderzoek is afgerond. Eindmetingen bij 101 deelnemers zijn gedaan.	Analyses worden gedaan.	
Voed je Beter diabetes studie	Inclusie afgerond met 124 deelnemers.		
Voed je Beter implementatieonderzoek over het gebruik van Eetscore.	Onderzoek is uitgevoerd met 75 deelnemers. Afgerond, wetenschappelijk artikel wordt geschreven.	Praktijkonderzoek gepresenteerd aan Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen.	
Voed je Voet praktijkstudie	Onderzoek bij mensen met diabetesvoet van start in Ziekenhuis Gelderse Vallei. Inclusie van 25 deelnemers.	PR op de Dag van de Diëtist	
Voedingspatronen in patiënten met diabetes	Samenvatting van alle studies op het gebied van voedingspatronen in patiënten met diabetes. Wetenschappelijke publicatie	Tijdschrift Diabetes Research Clinical Practise.	
Effect van DASH dieet op hart- en vaatziekten en mortaliteit	DASH staat voor dieet aanpak gericht op verlaging van de bloeddruk. Wetenschappelijke publicatie	Tijdschrift Clinical Nutrition	
Voedingsvragenlijst UCC-SMART cohort	Vragenlijst is verspreid onder ongeveer 10.000 deelnemers met (hoog risico op) hart- en vaatziekten. Respons 45%.	Inventarisatie mogelijkheden implementatie Eetscore in UCC-SMART therapie advies.	

2 Voeding en gezondheid

Prestaties: 3 Hart- en vaatziekten en diabetes

Prestatie-indicator	Streefwaarde 2024	Status eind 2023	Toelichting
Aantal individuen uit cardiometabole risicogroepen waarbij praktijkonderzoek (testen interventies) is uitgevoerd en aantal betrokken zorgketens.	400 patiënten	449	Voed je beter trials; Plate DM; praktijkstudie Voed je Beter; Voed je Voet en Eetscore zorgpad hypertensie
	3 zorgketens	4 zorgketens	UMCU, Diaconessenhuis Utrecht, ZGV, Rijnstate
Aantal gezondheidsorganisaties/ zorgcentra waar nieuwe materialen/tools over gezonde voeding beschikbaar zijn voor mensen met cardiometabole aandoeningen en risicogroepen.	Alle eerstelijns-zorgnetwerken van 3 ziekenhuizen	3	Huisartsen Gelderse vallei – lezing over Eetscore; lunchlezing in ZGV; UMC Research Days; Sessie in Rijnstate

Activiteiten en mijlpalen: 4 Patiënten met kanker

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Zuivel en dikke darmkanker	<p>Twee artikelen geschreven: wetenschappelijke publicatie in European Journal of Nutrition over invloed van zuivelinname op terugkeer van kanker of sterfte bij darmkanker.</p> <p>En een wetenschappelijk artikel ingediend bij International Journal of Cancer over het verband tussen vetarme en vetrijke zuivelinname en risico op terugkeer van darmkanker en verschil daarbij tussen mannen en vrouwen en tumorlocatie.</p>	Vetarme zuivel lijkt een positieve invloed te hebben.	☒ ☐ ☐
Fysieke activiteit in relatie tot kanker	<p>Wetenschappelijke publicatie in Medicine and Science in sports and exercise.</p>	We vonden dat vrouwen en patiënten met hogere vermoeidheidsscores consistent lagere fysieke activiteitsniveaus hadden, en dat de niveaus het laagst waren zes maanden na de diagnose.	
Biologische mechanismen die relatie voeding, leefstijl en terugkeer van kanker bepalen.	In totaal gaan 680 tumorblokjes verzameld worden voor het onderzoek. Eerste deel (\pm 200) van de tumorblokjes is binnen, eerste analyses zijn gedaan (\pm 70).	Onderzoek gaat ook inzicht opleveren welke personen meeste baat hebben bij voeding- en leefstijladviezen.	

Activiteiten en mijlpalen: 4 Patiënten met kanker

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Data-analyses binnen lopende cohortstudies	<p>Eerste resultaten voor analyses vleesinname en darmkankerterugkeer zijn klaar.</p> <p>Analyses over de inflammatoire potentie van voeding en leefstijl in relatie tot CRC-uitkomstmaten afgerond.</p> <p>Voorlopige resultaten van project verandering fysieke activiteit bij stadium I-IIa in relatie met overleving gepresenteerd op ASCO Gastrointestinal Cancers Symposium (San Fransisco).</p> <p>Wetenschappelijk artikel geschreven over het leefstijlgedrag (voedingsinname, fysieke activiteit, rookgedrag en smaakverandering) van patiënten met darmkanker bij diagnose.</p>		
Energieverbruik in het kinderkankercohort	Metingen (rust-metabolisme) afgerond voor alle 90 kinderen geïncludeerd in the Energize study.		
Evaluatie van het Xtrafit-programma	<p>Innovatieprijs gewonnen op 3e nationale prehabilitatie congres.</p> <p>Masterclass opgezet over pre- en rehabilitatie.</p>	<p>Masterclass wordt gegeven begin 2024 in en door Ziekenhuis Gelderse Vallei</p>	
Activiteit opgezet om mensen die verminderde smaak hebben door kankerbehandeling te helpen beter te eten.	Ziekenhuis Gelderse Vallei en Toon Hermanshuis Ede hebben drie kookworkshops georganiseerd in Ede. Patiënten konden deelnemen met een partner/naaste en hebben tips voor het koken en nieuwe inzichten opgedaan hoe eetplezier te verhogen.	Positieve reacties en wordt vervolgd in 2024.	

Prestaties: 4 Patiënten met kanker

Prestatie-indicator	Streefwaarde 2024	Status eind 2023	Toelichting
Aantal patiënten, zorgverleners en organisaties betrokken in projecten naar optimale voedingszorg en -advies in de oncologische zorg en nazorg.	Aantal zorgverleners met projecten naar optimale voedingszorg en -advies in de oncologische zorg en nazorg (3 ziekenhuizen).	3 ziekenhuizen	
	Aantal betrokken organisaties (20); kennisinstellingen, ziekenhuizen (3), AVZ, Toon Hermanshuis, (onco-) fitnesscentra (5), regionaal overleg fysiotherapie, netwerken oncomid en onco oost, en ARTZ.	15	Toon Hermans Huis, Gezondheidscentrum Gemeente Veenendaal, Proscop Arnhem, WUR, UMCU, Rijnstate, Alliantie Voeding in de Zorg, PMC, Lodesteijn College Ede Inventarisatie gedaan naar OncoFITness netwerk
	Cohort van patiënten dikkedarmkanker (3.000).	3.300	2.300 Colon en 1.000 PLCRC
	Cohort van kinderen met kanker (500).	97 kinderen geïnccludeerd	Door noodzakelijke aanpassing van de regiodealbudgetten zijn 100 kinderen geïnccludeerd. Met middelen buiten de regiodeal wordt naar een cohort van 500 kinderen toegewerkt.
	Implementatie van programma XtraFit (1).	100 deelnemers	
Aantal oncologische patiënten dat onderbouwd voedings- en bewegadvies heeft ontvangen via (na) zorgnetwerken.	14.000 (70% van de patiënten in de regio).	250 + 520	250 patiënten hebben actief leefstijladvies gekregen via XtraFit. Volgende fase: inventarisatie naar bereik via leefstijlprogramma's zoals OncoFITness en voedingenkankerinfo.nl en de leefstijlloketten. Kennis gedeeld op Patiëntendagen (520 deelnemers) van beide cohorten.

Activiteiten en Mijlpalen: 5 Kwetsbare ouderen

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
PUMP-fit: Inzet van voeding en beweeginterventie (ProMuscle) in de praktijk	PUMP-fit is uitgevoerd (opschaling ProMuscle). Belemmerende factoren zijn in kaart gebracht. Wetenschappelijke publicatie	Sessie verzorgd op Regio Foodvalley Days en kennis gedeeld met Huisartsen Gelderse Vallei en Coalitie Preventie Regio Foodvalley.	● ○ ○
Implementatie-strategieën voor ProMuscle	Strategieën zijn in samenspraak met professionals ontwikkeld om belemmerende factoren te overwinnen tijdens de implementatie van ProMuscle. Wetenschappelijke publicatie in 2023 ingediend en in februari 2024 gepubliceerd.	Dankzij de deelnemende professionals van de PUMP-fit studie is het gelukt om bestaande abstracte strategieën te vertalen naar praktische activiteiten.	
Haalbaarheid van de implementatiestrategieën	Pilot-onderzoek is afgerond. Een implementatietoolbox is ontwikkeld om professionals te ondersteunen in het implementatieproces.	Presentatie van resultaten tijdens European Implementation Conference in Basel, Zwitserland.	
Effectiviteit van toolbox op de implementatie van ProMuscle	Implementatiestudie in januari 2024 afgerond. Met 27 deelnemende professionals (fysiotherapeuten en diëtisten).		
Opschaalbaarheid ProMuscle	In kaart brengen van factoren en activiteiten om ProMuscle verder op te schalen: interviews en vragenlijsten afgenomen voor eerste oriëntatie.	Loopt nog tot eind 2024.	
10-dagenstudie naar effecten van veganistisch voedingspatroon op spieraanmaak bij ouderen.	Veldstudie 2 gedurende 10 dagen naar de effecten van een strikt veganistisch voedingspatroon op de spieraanmaak bij ouderen.	Loopt nog tot eind 2024.	
3-maandenstudie naar de effecten van veganistisch voedingspatroon op spieraanmaak bij ouderen.	Veldstudie 3 gedurende 3 maanden naar de effecten van een strikt veganistisch voedingspatroon op de spieraanmaak bij ouderen. Lopend onderzoek, eerste inclusies zijn gedaan.	Loopt nog tot zomer 2024.	

2 Voeding en gezondheid

Prestaties: 5 Kwetsbare ouderen

Prestatie-indicator	Streefwaarde 2024	Status eind 2023	Toelichting
Aantal gemeenten waar ouderen hebben deelgenomen aan leefstijlprogramma (extra eiwit, krachttraining).	4 gemeenten	23 fysiotherapie en diëtetiektijden in 6 gemeenten.	
Aantal ouderen die aan de eiwittransitie veldstudies hebben deelgenomen.	100 deelnemers	105	
Aantal deelnemende (zorg)instellingen waar de eiwitcomponent op de menukaart op verantwoorde wijze in lijn wordt gebracht met uitkomsten van de veldstudies.	3 instellingen	Overleg met Ziekenhuis Gelderse Vallei over eiwitkwaliteit van plantaardige maaltijden, pilot in 2024 daarna breder kennis delen.	

Activiteiten en mijlpalen: 6 Voeding in zorgopleidingen

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
E-learning Zorg voor leefstijl 2	2e e-learning met Dulon college is gerealiseerd.	1e e-learning al in 2022 gerealiseerd. Via e-nursing.nl .	● ○ ○
Cursus voor verpleegkundigen om een gezonde leefstijl te kunnen versterken	Cursus is opgezet. Factsheet hbo-minor. 2e keer minor aangeboden en geëvalueerd.	1e keer minor in 2022 aangeboden.	
Bevorderen van gezond eten en drinken	Factsheet van resultaten is gepubliceerd.	Bevorderen van gezond eten en drinken vragenlijst zijn uitgezet bij 248 professionals.	
Ondersteuning bij verandering van voedingsgedrag	Wetenschappelijke publicatie . Factsheet gepubliceerd van bevindingen wetenschappelijk artikel voor professionals. Presentatie gegeven op 37th Annual Conference of the European Health Psychology Society.		
Gemeenschappelijk stages ontwikkeld voor studenten Geneeskunde en Voeding en gezondheid	Stages kunnen worden gedaan. Met aantal artsen gesprekken, coördinatie Wageningen University & Research - Human Nutrition & Health en Universitair Medisch Centrum Utrecht (UMCU).	Uitvoer in 2024. Binnenkort kan gestart worden op 2 stageplaatsen, meerdere plaatsen hebben interesse voor langere termijn.	
Keuzecursus interprofessioneel samen werken	Keuzecursus is ontwikkeld en geïmplementeerd bij Hogeschool Utrecht en UMCU.	Evaluatie in 2024. Momenteel wordt de cursus doorontwikkeld op basis van de evaluatie, om in april 2024 voor de 2e keer van start te gaan.	● ○ ○
Interdisciplinaire opdracht: voeding in de zorg	Opdracht is ontwikkeld en uitgevoerd door 300 studenten geneeskunde en 150 studenten voeding en gezondheid en 24 tutoren van beide disciplines.	Filmpje gemaakt over de startles en gedeeld op sociale media. Grootschalige fysieke bijeenkomst geweest.	● ○ ○
E-learning Nutrition, Heart Disease and Diabetes	Inhoudelijk nagenoeg gefinaliseerd.	Nauw contact met artsen, voedingswetenschappers, onderwijskundigen en digitale experts.	● ○ ○

Prestaties: 6 Voeding in zorgopleidingen

Prestatie-indicator	Streefwaarde 2024	Status eind 2023	Toelichting
Aantal nieuwe onderwijsmodules op gebied van voeding onderwezen in mbo-, hbo- en wo-opleidingen.	10	7	1x post-hbo, 1x post-mbo, 1x minor en daarnaast is de e-learning geïmplementeerd.
Aantal zorg- en welzijnsorganisaties waar studenten (stage)projecten uitvoeren gericht op gezonde voeding bij overgewicht en chronische ziekten.	> 20 organisaties	6	Studenten van kennisinstellingen uit de regio t.b.v. het werkveld en bij 3 zorgorganisaties. In Ziekenhuis Gelderse Vallei deden 8 WUR-studenten een stage rondom voeding, op verschillende afdelingen.

3 Kennis en innovatie

Planning, budget, kwaliteit

Fondsen en innovatie	Toelichting op voortgang
Algemeen ☐ ☒ ☐	<p>Het innovatie-ecosysteem is met diverse activiteiten versterkt zoals het digitale platform Foodleap, een gemeenschap rond gezonder voedsel, innovatiesubsidie voor mkb en doorontwikkeling van de Shared Research Facilities.</p> <p>De investeringen uit het fonds gedeelde apparaten is beperkt geweest in 2023 en loopt daarmee achter. De investeringen betroffen onder andere de unieke High Performance Computer Annuna in Wageningen die toegankelijk is voor vele organisaties.</p> <p>De gedeelde faciliteit shared fermentation lab is gestopt als gevolg van het faillissement van het Smaakpark waar het onderdeel van uitmaakte. Dit lab was bedoeld als hoeksteen voor voedselinnovatie en bood ondernemers middelen om fermentatie te verkennen als middel om de eiwittransitie te ondersteunen.</p>
Planning ☐ ☒ ☐	<p>Het fonds gedeelde proeffaciliteiten is verlengd tot augustus 2029, wat ook de interesse van aanvragers heeft verhoogd. Met toevoeging van een regeling voor mkb-innovatievouchers wordt verwacht dat deze volledig uitgegeven zullen zijn in Q2-Q3 2024.</p> <p>De uitputting van het fonds gedeelde onderzoeksapparatuur lag eind december 2023 iets boven de 60% en blijft daarmee achter bij de planning. Naar verwachting worden in Q1 en Q2 2024 nog een aantal investeringen in geavanceerde apparatuur gedaan waarvoor de voorbereidingen in 2023 gestart zijn en wordt er dus een inhaalslag gemaakt.</p>
Budget ☐ ☒ ☐	<p>Het fonds voor gedeelde proeffaciliteiten lijkt overtekend te gaan worden.</p> <p>Voor het fonds gedeelde onderzoeksapparatuur dreigt mogelijk onderuitputting.</p>
Kwaliteit ☒ ☐ ☐	<p>De kwaliteit van de ingediende projecten voor gedeelde faciliteiten is grotendeels goed. Bij één aangeschaft apparaat, de Biolector XT microbioreactor, is sprake van structurele problemen die tot nu toe door de fabrikant niet volledig konden worden opgelost. Hierdoor is dit apparaat niet gebruikt zoals beoogd was. Koelingsproblemen hebben significante vertraging veroorzaakt bij het in gebruik nemen van de HPC Annuna.</p>
Prestaties ☐ ☒ ☐	<p>Prestatie van het fonds gedeelde proeffaciliteiten ligt op koers na verlenging van de deadline.</p> <p>Prestatie voor mkb-innovatievoucher ligt boven doelstelling.</p> <p>De prestatie voor het fonds gedeelde onderzoeksapparatuur blijft achter bij de doelstelling.</p>

Planning, budget, kwaliteit

Beheersmaatregelen op risico's in de uitvoering

Planning

Aanvragen uit het fonds gedeelde proeffaciliteiten moeten op tijd worden ingediend op basis van de herziene deadlines in 2024: 22 maart voor indieningen, 17 mei met advies van Foodvalley NL, met besluiten over subsidies voor 1 juli, en definitieve subsidiebesluiten voor 31 augustus 2024.

Er dreigt een risico op onderuitputting voor het fonds gedeelde onderzoeksapparatuur. Het is op dit moment nog niet goed te voorspellen of eind 2024 de subsidie geheel benut zal zijn of dat wellicht, net als bij de subsidieregeling voor pilotfaciliteiten, een verlenging van de subsidieperiode gewenst zal zijn.

Budget

Het risico van overinschrijving op het fonds voor gedeelde proeffaciliteiten wordt aangepakt met een beoordelings- en prioriteringscriterium. Dit criterium is gecommuniceerd aan de initiatiefnemers. Implementatie van deze strategie door provincie Gelderland (beheerder van het fonds) en Foodvalley NL (als facilitator voor de implementatie van het fonds).

Zowel binnen WUR als met andere organisaties wordt op diverse manieren door het Shared Research Facilities-team nadrukkelijk aandacht besteed aan de voordelen die gedeelde onderzoeksfaciliteiten bieden en wordt hard gewerkt aan nieuwe investeringsvoorstellen.

Kwaliteit

Expertgroepen beoordelen de ingediende projecten om hun kwaliteit te waarborgen.

Activiteiten en mijlpalen

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Versterken innovatie-ecosysteem*	Lancering van het digitale platform Foodleap	Foodleap is verder verbeterd en uitgebreid om het delen van innovatiefaciliteiten te vergemakkelijken. Het aantal faciliteiten op het platform is gestegen van 79 naar 140, een toename van 77%. In 2023 vonden meer dan 300 verschillende bedrijven faciliteiten op Foodleap.	
	Lancering van de Dutch Agrifood venture Hub op 22 november 2023.	Doel is Nederland verder te positioneren als toonaangevende hotspot voor agrifood-ondernemingen. StartHub Wageningen, StartLife, de 9 Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's), Wageningen University & Research, Foodvalley NL en Invest-NL bundelen hun krachten om gezamenlijk innovatie in de voedseltransitie te versnellen.	
	Pre-lancering van de Healthy Food Community	Bijeenkomst met 24 organisaties – van voedselproducenten, bankiers en advocaten tot databedrijven en kennisleveranciers – over het versnellen van inspanningen om de gezonde keuze de gemakkelijke keuze te maken.	
	Lancering van de nieuwe publicatie Circulaire agrifood & biomassa: Voedsel en materialen voor een duurzame toekomst	Biedt inzicht in verscheidenheid aan huidige circulaire best practices en een blik op toekomstige ondernemerskansen. En presenteert lessen die geleerd zijn van samenwerkende overheden, kennisinstellingen en bedrijven actief op het gebied van Nederlandse agrifoodproductie om reststromen te valoriseren die wereldwijd waarde kunnen toevoegen.	
	Pre-lancering van de Eiwittransitie Kaart	De kaart belicht actoren die werken aan de eiwittransitie. Initiatief van Foodvalley NL, de Protein Community, Transitie Coalitie Voedsel, Ministerie LNV en interprovinciaal Overleg Eiwittransitie.	

Activiteiten en mijlpalen

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Fonds gedeelde onderzoeks-apparatuur	In 2023 zijn veel van de in 2022 bestelde gedeelde apparaten in gebruik genomen.	Bij de implementatie deden zich af en toe uitdagingen voor, zoals een koelprobleem bij Annuna en structurele kwesties bij de Biolector XT microbioreactor. Deze worden actief aangepakt, om ervoor te zorgen dat de apparaten optimaal kunnen worden benut. Er zijn relatief weinig nieuwe investeringen gedaan voor gedeelde apparaten.	○ ● ○
	Publicaties over mogelijkheden tot investeren via Shared Research Facilities/regiodeal subsidiegelden	Publicaties in o.a. Topsector nieuwsbrieven: <ul style="list-style-type: none"> TKI AgriFood TKI Tuinbouw 	
	Presentaties over gebruik van en/of investeren in gedeelde onderzoeksapparatuur bij diverse externe partijen en ook presentaties aan derden in Nederland als best practice voorbeeld	Presentaties o.a.: <ul style="list-style-type: none"> Presentatie aan bedrijven uit de StartLife startup & partner community Presentatie aan OnePlanet Research centre Presentaties voor overheidsdelegaties zoals ministeries EZK, LNV en provincie Gelderland. <p>Presentaties aan een groot aantal individuele organisaties/bedrijven in binnen- en buitenland</p>	
	Organisatie van Wageningen Campus Connect Event over Shared Research Facilities: Sharing is the Future	Symposium voor bedrijven en onderzoekers over delen van en investeren in gedeelde onderzoeksfaciliteiten en -apparatuur.	
	1 nieuwe investering in gedeeld apparaat: High performance Computer (HPC) Annuna. Diverse activiteiten hieromheen: o.a. Persberichten en opening-event HPC Annuna op 23 november 2023. 1 neveninvestering in eerder aangeschaft apparaat (Extruder). 4 nieuwe Bioreactoren besteld. Nieuwe Single Crystal XRD in bestelling.	HPC-cursussen op 3 niveaus. Publiciteit in diverse externe media waarin meerwaarde Annuna uitgelicht wordt. Het programma van het event omvatte naast de officiële opening het delen van user story's, een tour door het datacenter en een netwerkborrel. Er waren circa 80 aanwezigen. Met de neveninvestering in Extruder zijn de gebruiksmogelijkheden verruimd. De Bioreactoren en Single Crystal XRD worden in 2024 geleverd.	

Activiteiten en mijlpalen

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Fonds gedeelde faciliteiten	Mkb-innovatievouchers zijn gelanceerd in juni 2023 en voor <u>50% besteed</u> per december 2023 aan 10 mkb's.	Fonds versterkt innovatie-ecosysteem, vooral met vouchers voor mkb. Mkb-voucher wordt veel gebruikt, maakt gezamenlijk gebruik van faciliteiten mogelijk en versnelt innovatie onder mkb's. Deze bedrijven, waaronder Alver, Cano-ela, Carbexplore Research, MaGie Creations, Magnificent Proteins, PectCof, Reinvent Protein, The Protein Brewery, Time Traveling Milkman en Tyker Technology, zijn betrokken bij projecten gerelateerd aan de eiwittransitie, circulaire agrifood en voedsel & gezondheid.	
	Door verlenging van de subsidieperiode (tot augustus 2029) is de interesse bij initiatiefnemers voor gedeelde faciliteiten verhoogd tot 8 geïnteresseerde partijen.	De 8 initiatiefnemers worden begeleid in hun aanvraag door Foodvalley NL: de aanvraagdeadline ligt op 22 maart 2024.	
Shared Facility Finder	Het netwerk van gedeelde faciliteiten is uitgegroeid tot meer dan 1.700 innovatiefaciliteiten.	Het ondersteuningssysteem voor het innovatie-ecosysteem is sterk geprofessionaliseerd.	

* Dit zijn activiteiten die niet gefinancierd worden vanuit de Regio Deal Foodvalley, maar wel als ambitie beschreven staan in de regiodeal en uitgevoerd door Foodvalley NL.

Prestaties

Prestatie-indicator	Streefwaarde 2024	Status eind 2023	Toelichting
Aantal contracten gesloten over het delen van apparatuur en faciliteiten	20	10	10 contracten voor het gebruik van proeffaciliteiten met ondersteuning van de mkb-innovatiesubsidie.
		10	10 nieuwe contracten afgesloten voor het boeken en gebruiken van alle beschikbare gedeelde onderzoeksapparatuur.
Volume nieuwe investeringen in gedeelde faciliteiten	14 miljoen	3,5 miljoen	Totaalinvestering als subsidie verstrekt middels mkb (0,5 miljoen) innovatievouchers + investeringsubsidie aan proeffaciliteit (fermentatielab en Insect Experience Center)
Volume nieuwe investeringen in onderzoeksapparatuur	14 miljoen	8,6 miljoen	In 2023 is voor ongeveer 0,7 miljoen geïnvesteerd. Daarmee komt het totaal volume over 2020 t/m 2023 op 8,6 miljoen waarvan 50% (0,350 miljoen) co-financiering uit het fonds.
Aantal externe partijen dat gebruik maakt van gedeelde apparatuur/faciliteiten	100 per jaar	Ten minste 65	Aantal contracten is niet bekend. Een (conservatieve) inschatting van het gebruik is gemaakt op basis van aantal beschikbare faciliteiten in de database en aantallen unieke bezoekers Shared Facility Finder.
Aantal unieke bezoekers op Shared Facility Finder	5.000 per jaar	10.836	Unieke bezoekers op Foodleap aan het einde van december 2023.

Planning, budget, kwaliteit

World Food Experience	Toelichting op voortgang
Algemeen ☐ ☐ ☒	In 2023 is een herontwerp uitgewerkt dat in het najaar van 2023 voorgelegd is ter besluitvorming aan gemeente Ede en provincie Gelderland. In december 2023 hebben Provinciale Staten een motie aangenomen waarin ze Gedeputeerde Staten vragen om de subsidie aan de World Food Experience (WFE) per direct te stoppen. Met deze motie is de toekomst van dit project uiterst onzeker.
Planning ☐ ☐ ☒	Het project ligt stil door de aangenomen motie.
Budget ☐ ☐ ☒	Uitvoering van de motie van provincie Gelderland zou betekenen dat er ruim onvoldoende budget is om het project te voltooien.
Kwaliteit ☐ ☐ ☒	Uitvoering van het project is uiterst onzeker. Na duidelijkheid over planning en budget kan het vervolgproces ingericht worden met alle partners van Regio Deal Foodvalley voor herbesteding van mogelijk vrijgevallen regiodealmiddelen. In dat proces moet aandacht zijn voor mogelijke consequenties voor de looptijd van de regiodeal.
Prestaties ☐ ☐ ☒	De activiteiten liggen stil.

Planning, budget, kwaliteit

Beheersmaatregelen op risico's in de uitvoering

Planning

De besluitvorming over de financiële afwikkeling en wat het uitvoeren van de motie betekent voor vrijval van middelen moet nog plaatsvinden. Dit is primair een zaak tussen de stichting WFC Experience, provincie Gelderland en gemeente Ede.

In dat proces moet aandacht zijn voor mogelijke consequenties voor de looptijd van de regiodeal en mogelijke consequenties voor programmamanagementkosten.

Budget

Door te stoppen zal er budget overblijven. In onderling overleg zullen de belangrijkste stakeholders rond de World Food Experience bekijken hoe om te gaan met de afwikkeling van de subsidies en wat het ecosysteem World Food Center nog aan inzet vraagt.

Kwaliteit

De inhoudelijke doelen, die zijn opgesteld bij de start van de World Food Experience, worden niet bereikt als het project wordt stopgezet. De komende periode zal worden benut om gezamenlijk te bezien hoe we bepaalde doelen alsnog kunnen behalen en welke inspanningen hier mee gemoeid zijn.

Activiteiten en mijlpalen

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Herontwerp	Naar aanleiding van het besluit van de Raad van State in december 2022 is een herontwerp van de WFE opgesteld. Uitgangspunt was hierbij realisatie van de experience in het bestaande vastgoed.	Het herontwerp is opgesteld binnen het budget en passend op de doelen en kwaliteitseisen van de Regio Deal Foodvalley.	☐ ☐ ☒
Besluitvorming	Het herontwerp is voorgelegd aan de gemeente Ede en de Provinciale Staten van Gelderland.	De gemeenteraad heeft positief gereageerd op het herontwerp. De Provinciale Staten van provincie Gelderland hebben in december 2023 een motie aangenomen die Gedeputeerde Staten oproept per direct de subsidie stop te zetten.	

Prestaties

Prestatie-indicator	Streefwaarde 2024	Status eind 2023	Toelichting
Definitief ontwerp voor de WFE gerealiseerd en afgestemd met betrokkenen.	1	1	De aangenomen motie van provincie Gelderland maakt de toekomst van het project uiterst onzeker.

Planning, budget, kwaliteit

Food Academy Nijkerk	Toelichting op voortgang
Algemeen ☒ ☐ ☐	In 2023 is de eerste fase van de Food Academy Nijkerk (FAN), waarvoor middelen vanuit de regiodeal zijn beschikbaar, afgerond. De FAN heeft een eindverslag opgeleverd waarin de aanpak en de resultaten en de leerpunten voor vervolg zijn samengevat.
Planning ☒ ☐ ☐	Op verschillende onderdelen heeft de FAN waardevolle resultaten behaald. Er heeft veel verandering plaatsgevonden rondom de betrokkenheid van leden en het netwerk. Er is meer naamsbekendheid in de regio en er zijn samenwerkingsinitiatieven aangehaakt aan de FAN. Daarnaast hebben er aanpassingen in onderwijsaanbod plaatsgevonden. Als laatste is er voortgang rondom de locatie van de FAN. Ondanks het moeten wijzigen van de planning en alle activiteiten die hierbij horen, is de FAN trots op hoe de planning is gelopen en de impact die er nog gemaakt is in de afgelopen tijd.
Budget ☒ ☐ ☐	
Kwaliteit ☒ ☐ ☐	<p>Scholen en bedrijven kunnen de FAN steeds beter vinden. Dit blijkt uit het feit dat er met de FAN contact wordt opgenomen in plaats van dat de FAN zelf het contact zoekt. Dit zorgt voor waardevolle nieuwe activiteiten met onderwijs, overheid en ondernemers.</p> <p>Naast aanvullende activiteiten met de nieuwe contacten, is er door dit project meer aandacht voor leren en ontwikkelen binnen organisaties. Dit zijn organisaties in het bedrijfsleven, maar ook overheid en onderwijsorganisaties. Zij kunnen elkaar beter vinden door de verbindende factor van de FAN. Dit is terug te zien in de toenemende aanmeldingen voor de opleidingen, trainingen en cursussen voor bedrijven, maar ook in de vraag vanuit onderwijs en overheid naar opleidingen en mogelijkheden voor de sector.</p>

Planning, budget, kwaliteit

Food Academy Nijkerk	Toelichting op voortgang
<p>Prestaties</p> <p>● ○ ○</p>	<p>Het project heeft een waardevolle impact gehad op de voortgang en de diepgang van de FAN. Dit is op te maken uit de grote groei van studenten die een opleiding, cursus of training bij de FAN hebben gevolgd. Dit heeft ertoe geleid dat de FAN een aantal nieuwe mogelijkheden heeft toegevoegd aan haar aanbod. Er is nu de mogelijkheid om opgeleid te worden via de Derde Leerweg (individuele opleidingen in eigen tijd) en de Agrohandel en logistiek-opleiding toegevoegd. Daarnaast is bij bedrijven het belang voor een interne leercultuur naar voren gekomen, waardoor het mogelijk is om grote stappen te zetten in de regio rondom onderwijs.</p> <p>In deze projectperiode hebben ongeveer 150 studenten een opleiding, cursus of training afgenomen via of bij de FAN. Daarnaast zijn er veel medewerkers opgegeven voor Nederlandse taal-trainingen via de FAN en Aeres. Dit zorgt gezamenlijk voor net onder de 200 studenten. Het aantal door bedrijven gecreëerde banen die vanuit de FAN zijn ingevuld staat op 60. Dit laat zien dat er zeker toegevoegde waarde is van het Nijkerkse initiatief. Dankzij de samenwerking tussen de FAN en de Regio Deal Foodvalley is de toename van geschikt personeel voor banen in de foodproductiesector in de regio gestegen. Er zijn veel mensen opgeleid of gekoppeld aan een werkgever. De FAN zet een grote stap door te luisteren naar de behoefte van de bedrijven en hier onderwijs bij aan te bieden.</p> <p>Het imago van de foodproductiesector in de regio is zeer verbeterd. De activiteiten van de FAN en haar samenwerkingspartners hebben bijgedragen aan het verbeterde imago van de foodproductiesector. Echter kunnen hier nog meer stappen in worden gezet om meer mensen in de regio in aanraking te laten komen met de foodsector. Hierbij is van belang dat ook op landelijk niveau wordt gekeken naar het aangeboden onderwijs.</p> <p>De regio Nijkerk heeft een beter beeld gekregen van de foodproductiesector. Dit is terug te zien in het versterkte netwerk. Samenwerkingspartners vanuit onderwijs, overheid en het bedrijfsleven weten de FAN te vinden om het imago te verbeteren of samen te werken aan het arbeidsprobleem. De eindstatus van de verbetering van het netwerk in de regio Nijkerk kan daarom op groen worden gezet vanuit de FAN.</p>

Beheersmaatregelen op risico's in de uitvoering		
<p>Planning</p> <p>De FAN zal zich blijven inzetten om binnen de regio de onderwerpen onderwijs en personeel te verbeteren.</p>	<p>Budget</p>	<p>Kwaliteit</p> <p>De bedrijvenvereniging FAN is tevreden met het behaalde effect.</p>

Activiteiten en mijlpalen

Activiteit	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Toelichting en aandachtspunten	Voortgang
Programmalijn 1: #FAN van Food werven van studenten voor opleidingen.	In studiejaar 2022-2023 zijn dit 15 studenten.	Op voorlichtingsdagen en onderwijsbeurzen staan. Contact leggen met vmbo-scholen: mentoren, docenten en decanen te bereiken en hen te informeren over de FAN. Open dag voor studenten: georganiseerd met en door de bedrij-ven van de FAN. Gastlessen op scholen: bedrijven geven gastlessen. Excursies voor scholen: vmbo-scholen komen op bezoek bij bedrijven. Communicatie rondom werving en selectie op verschillende platformen.	☒ ☐ ☐
Programmalijn 2: Supporting the succes!	Het netwerk van gedeelde fVersterken betrokkenheid en actieve participatie van bedrijven. Versterken onderlinge samenwerking tussen bedrijven in werkgroepen.	Activiteiten voor leden en voor netwerk: o.a. bijeenkomsten. Maandelijkse update per mails voor leden. Nieuwsbrief per 2 maanden: Voor alle leden en iedereen die zich hier verder op inschrijft. Inschrijvingslijsten voor activiteiten rondom werving en selectie. Inschrijvingsmogelijkheden voor werkgroepen. Werkgroep bijeenkomsten. Bedrijfsbezoeken door manager van de FAN en het bestuur.	☒ ☐ ☐
Programmalijn 3: Future proof?!	Bereiken van zij-instromers en volwassenen.	Excursies voor werkzoekenden. Communicatie rondom werving en selectie op verschillende platformen. Beurzen voor werkzoekenden. Samenwerking met Leerwerkloket Amersfoort en met UWV. Open dag voor werkzoekenden.	☒ ☐ ☐
Programmalijn 4: Samen Sterk!	Aantrekken nieuwe leden voor de bedrijvenvereniging: minimaal 2 per jaar.	Het maken van een belijst met potentiële lidbedrijven. Samen met het bestuur en leden kijken naar het warme netwerk en deze verbinden aan de belijst. Het bellen van potentiële leden. Het mobiliseren van werknemers als nieuwe studenten. Het inzetten van de juiste communicatiemiddelen.	☒ ☐ ☐

Prestaties

Prestatie-indicator	Streefwaarde 2024	Status eind 2023	Toelichting
Aantal studenten dat een opleiding volgt aan de FAN.	104	150	150 studenten hebben een opleiding, cursus of training afgenomen via de FAN. Daarnaast zijn veel medewerkers opgegeven voor Nederlandse taal-trainingen via de FAN en Aeres.
Aantal door bedrijven gecreëerde banen die vanuit de FAN zijn ingevuld	58	60	Er zijn veel mensen opgeleid en gekoppeld aan een werkgever.

Programmamanagement en BWI+

Activiteiten en mijlpalen

Programmanagement

Uitgevoerde activiteiten in 2023	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Voortgang
<p>Toeziën op nakomen afspraken, financiën en procedures uit de Regio Deal Foodvalley, Samenwerkingsovereenkomst en subsidiebeschikking.</p> <p>Activiteiten uit thema's koppelen aan landelijke en regionale ontwikkelingen zoals Nationaal Kennisprogramma Stikstof, Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (RPLG), ontwikkeling nieuw Regioplan Vitale Gelderse Vallei.</p> <p>Samenwerking ondersteunen met actief kernteam met thematrekkers, accounthouders van partners, jaargesprekken.</p> <p>Uitdragen van regiodeal in o.a. Economic Board, Regiocommissie, Raadsinformatiebijeenkomsten en (landelijke) regiodeal overleggen.</p> <p>Gezamenlijke realisatie communicatiestrategie met partners en thema's (verbinden, versterken, vertellen en verantwoorden).</p> <p>Vorbereiden van borging van resultaten en activiteiten en samenwerkingen om voort te zetten na afloop van de regiodeal.</p> <p>Zichtbaar maken van oogst regiodeal via bestaande kanalen.</p>	<p>Thema 1 en 2 hebben hun begrotingen passend gemaakt op beschikbare middelen. Dit is verwerkt in aangepaste subsidiebeschikkingen vanuit de Kassier.</p> <p>Thema 1 en 2 hebben een budgetneutrale verlenging van deelprojecten aangevraagd. Dit is verwerkt in een aangepaste subsidiebeschikking vanuit de Kassier.</p> <p>Update van alle thema-pagina's op website Regio Deal Foodvalley</p> <p>8x Kernteamoverleg 5x Directeurenoverleg 4x Stuurgroepoverleg 2x Rijk-Regio-overleg 1x Regionaal Raadsgesprek over RPLG met bijdrage regiodeal. 120 deelnemers Regio Foodvalley Days 12 x contentoverleg over uitvoering 7.500 bezoekers op website 10 x nieuwsbrief (515 abonnees)</p>	<p>● ○ ○</p>

Programmamanagement en BWI+

Activiteiten en mijlpalen

Brede Welvaart (BWI+)

Uitgevoerde activiteiten in 2023	Gerealiseerde mijlpalen in 2023	Voortgang
<p>Er is gewerkt aan de rapportage over de tussentijdse meting.</p> <p>Er is via inwonerpanels een enquête over ervaren brede welvaart uitgevoerd.</p> <p>In het Rijk-Regio-overleg is uitgebreid met rijks- en regionale partners besproken wat de ontwikkelingen rond brede welvaart monitoring zijn. Geconstateerd is dat er een uitgebreid en divers landschap voor onderzoek naar brede welvaart in Nederland is. Hét instrumentarium om brede welvaart te meten is er nog niet. Het begrip leeft wel in de samenleving en de politiek. Dat heeft een beweging op gang gebracht naar een bredere manier van denken.</p> <p>De Ambtelijke Begeleidingsgroep voor Brede Welvaart is 1x bijeengekomen.</p>	<p>De rapportage over de tussentijdse meting is in 2023 afgerond als werkdocument.</p> <p>De resultaten over de ervaren brede welvaart in de Regio zijn samengevat in een factsheet.</p> <p>De factsheet en de tussentijdse resultaten leveren gesprek tot nadenken en discussie over wat betekenen indicatoren en wat betekent een bepaald resultaat. De cijfers vragen nog om duiding en het gesprek hierover.</p>	<p>● ○ ○</p>

Opbouw Meerjarenbegroting

De Meerjarenbegroting is ten opzichte van eerdere Voortgangsrapportages bijgesteld op basis van de exacte subsidiebeschikkingen, waarvan de laatste in de tweede helft van 2021 zijn beschikbaar. De algemene organisatiekosten betreft geen subsidie en worden jaarlijks bijgesteld op basis van realisatie uit voorgaande periode.

Programma	Begroting totaal	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Algemene organisatiekosten	€ 2.375.000	€ 1.020.729	€ 343.410	€ 454.344	€ 340.758	€ 215.758
1 Landbouw: subsidie	€ 12.856.500	€ 1.800.000	€ 4.229.075	€ 3.370.692	€ 1.216.846	€ 2.239.887
1 Landbouw: <i>in kind</i>	€ 620.000	€ 86.804	€ 219.446	€ 178.050	€ 74.182	€ 61.518
2 Voeding: subsidie	€ 13.381.500	€ 1.104.708	€ 3.314.125	€ 3.314.125	€ 3.314.125	€ 2.334.417
3A Fondsen: subsidie	€ 14.000.000	€ 9.000.000	€ 5.000.000	€ 0	€ 0	€ 0
3B WFC-E: subsidie	€ 28.000.000	€ 2.400.000	€ 4.152.306	€ 18.635.599	€ 2.812.095	€ 0
3C FAN: subsidie	€ 700.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 0	€ 40.000	€ 300.000
BWI+: Subsidie	€ 400.000	€ 0	€ 200.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 0
<i>In kind</i> bijdrage ICT Veenendaal	€ 900.000	€ 279.733	€ 199.560	€ 247.797	€ 127.848	€ 45.061
Totaal	€ 73.233.000	€ 15.871.975	€ 17.837.922	€ 26.300.608	€ 8.025.854	€ 5.196.641

Realisatie jaar 2023

Programma	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil	Toelichting
Algemene organisatiekosten	€ 340.758	€ 137.616	€ 203.142	Realisatie in 2023 beperkt door verrekening van BTW en het niet doorbelasten van de regiodealmanager. Tegelijk speelt verlenging van de regiodeal, waardoor algemene organisatiekosten langer door zullen lopen.
1 Landbouw: subsidie	€ 1.216.846	€ 2.910.086	€ -1.693.240	
1 Landbouw: <i>in kind</i>	€ 74.182	€ 40.757	€ 33.425	
2 Voeding: subsidie	€ 3.314.125	€ 3.590.034	€ -275.909	
3A Fondsen: subsidie	€ 3.500.000	€ 850.000	€ 2.650.000	Benutting van fondsen: 14 mln met looptijd 4 jaar is gemiddeld 3,5 mln per jaar. Realisatie 2023: € 0,85 mln.
3B WFC-E: subsidie	€ 0	€ 982.144	€ -982.144	Subsidie in eerdere jaren gestort, subsidie voor 2023 opgeschort i.v.m. vernietiging bestemmingsplan.
3C: FAN: subsidie	€ 40.000	€ 96.797	€ -56.797	
BWI+: subsidie	€ 100.000	€ 100.000	€ 0	
<i>In kind</i> bijdrage ICT Veenendaal	€ 127.848	€ 257.048	€ -129.200	De achterstand in uitgaven is in 2023 ingelopen
Totaal	€ 8.713.759	€ 8.964.482	€ -250.723	

Cumulatieve realisatie t/m 2023

Programma	Beschikt	Realisatie	Percentage	Toelichting
Algemene organisatiekosten	€ 2.375.000	€ 1.656.622	70%	De kosten voor afronding zijn hoger vanwege eindmanifestatie en accountantscontrole e.d.
1 Landbouw: subsidie	€ 12.856.500	€ 9.033.403	70%	
1 Landbouw: <i>in kind</i>	€ 620.000	€ 542.047	87%	
2 Voeding: subsidie	€ 13.381.500	€ 9.727.216	73%	
3A Fondsen: subsidie	€ 14.000.000	€ 5.800.000	41%	Benutting van fondsen: 4,3 mln fonds gedeelde onderzoeksapparatuur en 1,5 mln fonds gedeelde proeffaciliteiten
3B WFC-E: subsidie	€ 10.637.784	€ 8.403.446	79%	Subsidie vanwege beroep bestemmingsplan opgeschort.
3C: FAN: subsidie	€ 400.000	€ 394.216	99%	Eindrapportage ontvangen.
BWI+: subsidie	€ 400.000	€ 400.000	100%	
<i>In kind</i> bijdrage ICT Veenendaal	€ 854.939	€ 355.259	42%	De totale bijdrage zal beperkt blijven tot € 540.000. Overige bijdrage zal via subsidie aan sporen ingezet worden.

Rijksoverheid

provincie
Gelderland

PROVINCIE :: UTRECHT

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Universiteit
Utrecht

LTO
noord
GELDERSE VALLEI

vallei en
veluwe

